

Використання дидактичних матеріалів на уроках географії при підготовці учнів до зовнішнього незалежного оцінювання

Гончарова Н.О. (м. Київ, Україна)

З появою зовнішнього незалежного оцінювання в Україні вчителі все більше приділяють увагу сучасним дидактичним матеріалам, правильне і розумне використання яких збагачує навчальний процес, готує учнів до майбутніх життєвих іспитів.

Метою даного дослідження є аналіз використання схематичної наочності, карток-завдань, ігрових дидактичних матеріалів під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Базовим у дослідженні став курс “Географія материків і океанів” (7 клас).

Значний внесок у методичне забезпечення курсу “Географія материків і океанів” зробили вітчизняні вчені, методисти, викладачі М.Д. Білоус, Г.Д. Довгань, Г.В. Думанська, С.Л. Капіруліна, С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко, Л.В. Костенко, Н.В. Максименко, О.Ф. Надтока, Т.Г. Назаренко, Н.І. Павлюк, В.А. Пересадько, В.Ю. Пестушко, М.І. Пугач, О.Г. Стадник, О.М. Топузов, Г.Є. Уварова, В.Л. Ципін.

Колективами авторів розроблені робочі та залікові зошити, практикуми, тренувальні тести, опорні схеми, таблиці і картосхеми, завдання для поточного та тематичного оцінювання, тести, тренувальні вправи для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з географії тощо.

Про інтерес до використання дидактичних матеріалів свідчать розробки конспектів уроків, статті, представлені у фаховій періодичній літературі.

Зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) – це іспити у формі тестів для вступу до вищих навчальних закладів в Україні, спрямовані на визначення рівня знань випускників середніх навчальних закладів.

Історія сучасної тестології почалася з появи перших зразків шкільних тестів успішності як інструменту індивідуальних вимірів ще 1864 року у Великобританії [1].

В Україні система зовнішнього незалежного оцінювання формується із 2004 року за підтримки міжнародних і громадських організацій, а з 2008 року – стає обов’язковою умовою для вступу до вищих навчальних закладів. Географія включена до переліку предметів, що винесенні на тестування.

Тест – це сукупність завдань, які укладені за певними правилами та процедурами для вимірювання певної властивості, що передбачає наявність стандартної процедури проведення, заздалегідь спроектованої технології обробки та аналізу результатів, і має відповідати таким характеристикам ефективності, як валідність та надійність [1].

Програма для проведення ЗНО з географії розроблена на основі діючих програм з географії за 6-9 класи загальноосвітніх навчальних закладів (основна школа) та програми з географії рівня стандарту, академічного рівня для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (старша школа). Обсяг знань географічної номенклатури, термінів і понять визначається в межах діючої програми чинних підручників [2].

Тест на зовнішньому незалежному оцінюванні з географії передбачає розв'язок завдань п'яти рівнів: з вибором однієї правильної відповіді; на встановлення відповідності; на встановлення правильної послідовності; з вибором трьох правильних відповідей із шести запропонованих варіантів відповіді; відкритої форми з короткою відповіддю [3,4].

Завдання тестів розраховані на високий рівень оволодіння учнем шкільною програмою з географії за 6-10 класи і сформованості у нього міцної бази географічних знань. Однак реалії значно відмінні від практики.

Аналіз останніх досліджень з окресленої проблеми дає змогу констатувати, що серед різноманітності дидактичних матеріалів широкого використання на уроках географії в сьомому класі здобули засоби схематичної наочності. Їх системне використання сприяє поступовому переходу від суто репродуктивної діяльності (7 класи) до частково-пошукової (7-8 класи) і дослідницької (9-10 класи).

Вчитель сам обирає той чи інший вид дидактичних матеріалів для свого уроку, а також види контролю рівня навчальних досягнень учнів.

Слід зазначити, що застосування різних форм завдань в тестах сприяє розвитку логічного мислення учнів, вмінню співставляти, конкретизувати, виділяти суттєву інформацію щодо обраної теми, розвивати зорову пам'ять, вміння чітко та лаконічно формулювати відповідь. Поточне тестування спонукає до систематичного вивчення матеріалу, дає можливість проаналізувати свої помилки, не допускати їх при тематичному оцінюванні.

Перевірка знань з використанням карток-завдань дозволяє ще раз закріпити навчальний матеріал. Завдання, подані у картках, залежно від змісту і мети можна використовувати на всіх етапах уроку.

Не слід зупинятися лише на схематичній наочності і картках-завданнях. Рушійною силою уваги школярів є цікавість. Саме тому, доцільним буде підвищення ефективності уроків географії у курсі "Географія материків і океанів" за рахунок використання ігрових дидактичних матеріалів.

Отже, підсумовуючи даний матеріал, можна зробити висновок, що системне використання дидактичних матеріалів на уроках географії в сьомих класах, їх подальше застосування в основній та старшій школі протягом п'яти років є міцним підґрунтям для успішного складання ЗНО.

Комплекс дидактичних матеріалів, підібраний відповідно до вікових особливостей школярів, мети та завдань кожного уроку, рівня

підготовленості класу, забезпечує формування системних знань з географії, високий рівень їх якості та засвоєння.

Можливість диференціювання навчання з використанням дидактичних матеріалів створює сприятливі умови для розвитку пізнавальної діяльності, активності, виявлення обдарованості кожного учня.

Література:

1. Гуцало Е.У. Педагогічне тестування в системі контролю і оцінки якості навчання студентів (на базі дисциплін психолого-педагогічного циклу педагогічного університету) / Е.У. Гуцало. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2011. – 68с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://wiki.kspu.kr.ua/images/f/fb/Maket.pdf/>
2. Програма для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://osvita.ua/test/program_zno/944/
3. Про типи тестових завдань та їх оцінювання [Електронний ресурс]. Режим доступу: // <http://test.svitosvit.ua/default.aspx?id=18516/>
4. Хто складає тести для ЗНО? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.parta.com.ua/articles/entrant/136/>